

УДК 338.24.021

DOI: 10.25140/2411-5215-2018-4(16)-254-261

*Микола Мурашко, Дмитро Сотніков***ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ БУДІВЕЛЬНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ***Николай Мурашко, Дмитрий Сотников***ОСОБЕННОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ СТРОИТЕЛЬНОГО СЕКТОРА ЭКОНОМИКИ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ***Mykola Murashko, Dmytro Sotnikov***FEATURES OF REALIZATION OF INVESTMENT PROCESSES BUILDING TO SECTOR OF ECONOMY IN MODERN TERMS**

У статті обґрунтовано сутність функціонування інвестиційного будівельного сектору економіки в сучасних умовах. Доведено, що нині становище вітчизняних будівельних підприємств на ринку інвестицій характеризується їхньою неготовністю до ефективного освоєння основних засобів на інноваційній основі, а також неготовністю потенційних інвесторів вкладати капітал у будівельні підприємства через високі ризики, пов'язані з незахищеністю права власності, з великою ймовірністю неповернення коштів через неефективне управління. Водночас сучасні інноваційно-інвестиційні процеси в будівельній галузі повинні бути спрямовані не тільки на зростання питомої ваги інноваційно орієнтованих підприємств у загальному обсязі будівельно-монтажних робіт, а й на інноваційну перебудову самої будівельної галузі. Обґрунтовано, що основними причинами, що стримують інвестиції в зростання будівельного виробництва та технічне переоснащення будівельної галузі, є нестабільність політичної ситуації, тіньові та різного роду спекулятивні процеси в інвестиційно-будівельній сфері, високі податки та ризики інвестиційної діяльності, велика вартість позикового капіталу та складність отримання кредиту, а також інші чинники, що характеризують інвестиційний клімат України як несприятливий. Тому в контексті вищезазначених причин, інвестиційна політика в будівельній галузі повинна органічним чином поєднувати інструменти державного впливу та дерегуляції з метою створення сприятливого інвестиційного середовища як для вітчизняних, так і іноземних інвестицій. Інвестиційна політика України в середньостроковій перспективі має бути спрямована на стійкий розвиток будівельної галузі на інноваційній основі, забезпечення економічної безпеки країни, формування повноцінного ринку землі, розвиток ринкової інфраструктури, нарощування інвестиційно-будівельного потенціалу та створення сприятливого інвестиційного середовища для трансферу сучасних технологій, застосування узгоджених з нормами ДБН механізмів захисту національного будівельного ринку, створення дієвих стимулів для поступального розвитку інноваційно-інвестиційних процесів у будівельній галузі України шляхом першочергової реалізації проектів із реконструкції, модернізації та технічного переоснащення виробничих потужностей та інфраструктурних об'єктів на інноваційній та екологічній основі.

Ключові слова: інвестиції; інвестиційні процеси; модернізація; переоснащення; будівельний сектор; ринкова інфраструктура; реконструкція; інновації; виробничі потужності.

Рис.: 2. Бібл.: 9.

В статье обоснована сущность функционирования инвестиционного строительного сектора экономики в современных условиях. Доказано, что на сегодня, положение отечественных строительных предприятий на рынке инвестиций характеризуется их неготовностью к эффективному освоению основных средств на инновационной основе, а также неготовностью потенциальных инвесторов вкладывать капитал в строительные предприятия через высокие риски, связанные с незащищенностью права собственности, с большой вероятностью невозвращения средств через неэффективное управление. В то же время, по требованиям времени инновационно-инвестиционные процессы в строительной отрасли должны быть направлены не только на рост удельного веса инновационно-ориентированных предприятий в общем объеме строительно-монтажных работ, но и на инновационную перестройку самой строительной отрасли. Обосновано, что основными причинами, которые сдерживают инвестиции в рост строительного производства и техническое переоснащение строительной отрасли, является нестабильность политической ситуации, теневые и разного рода спекулятивные процессы в инвестиционно-строительной сфере, высокие налоги и риски инвестиционной деятельности, большая стоимость ссудного капитала и сложность получения кредита, а также другие факторы, которые характеризуют инвестиционный климат Украины как неблагоприятный. Поэтому в контексте вышеотмеченных причин, инвестиционная политика в строительной отрасли должна органическим образом сочетать инструменты государственного влияния и дерегуляции с целью создания благоприятной инвестиционной среды как для отечественных, так и иностранных инвестиций. Инвестиционная политика Украины в среднесрочной перспективе должна быть направлена на устойчивое развитие строительной отрасли на инновационной основе, обеспечение экономической безопасности страны, формирования полноценного рынка земли, развитие рыночной инфраструктуры, наращивания инвестиционно-строительного потенциала и создания благоприятной инвестиционной среды для трансфера современных технологий, применения согласованных с нормами ДБН механизмов защиты национального строительного рынка, создания действенных стимулов для поступательного развития инновационно-инвестиционных процессов в строительной отрасли Украины путем первоочередной реализации проектов из реконструкции, модернизации и технического переоснащения производственных мощностей и инфраструктурных объектов на инновационной и экологической основе.

Ключевые слова: инвестиции; инвестиционные процессы; модернизация; переоснащение; строительный сектор; рыночная инфраструктура; реконструкция; инновации; производственные мощности.

Рис.: 2. Библ.: 9.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

In the article, essence of functioning investment building to the sector of economy is grounded in modern terms. It will be that for today position of domestic building enterprises: at the market of investments is characterized their unavailability to the effective mastering of the fixed assets on innovative basis, and also by unavailability of potential investors to inlay a capital in building enterprises through the high risks related to unprotectedness of right of ownership, with large probability of failure to return of money through an ineffective management. At the same time, on the requirements of time innovative-investment processes in building industry must be sent not only to the increase of specific gravity of the innovative-oriented inferior works in the general volume of building and installation works but also on innovative alteration of building industry. Grounded, that principal reasons that restrain investments in the increase of building production and technical retooling of building industry is instability of political situation, shadow and different family speculative processes in an investment-building sphere, heavy taxes and risks of investment activity, large cost of loan capital and complication of the credit drawing, and also other factors that characterize the investment climate of Ukraine as unfavorable. In the context marked reasons, investment politics in building industry must organic character combine the instruments of state influence and readjusting with the aim of creation of favourable investment environment for both home and foreign investments. Investment politics of Ukraine in a medium-term prospect must be sent to steady development of building industry on innovative basis, providing of economic security of country, forming of valuable market of earth, development of market infrastructure, increase of investment-building potential and creation of favourable investment environment for the transfer of modern technologies, application of the mechanisms of defence of national building market, creation of effective stimuli concerted with the norms of ДБН for forward development of innovative-investment process in building industry Ukraine by near-term realization project from reconstruction, modernisation and technical retooling production capacity and infrastructural object on innovative and ecological basis.

Keywords: investments; investment processes; modernisation; building sector; market infrastructure; reconstruction; innovations; production capacities.

Fig.: 2. References: 9.

JEL Classification: G008

Постановка проблеми. Розвиток народного господарства будь-якої країни визначається динамікою обсягів валового внутрішнього продукту, що формує структуру та склад фондоутворюючих елементів інвестиційної політики держави. Будівництво як визначальний фондоутворюючий елемент інвестування класифікується за призначенням утворення, оновлення та наповнення основних засоби економічної системи – підприємства: бюджетні й комерційні або змішані організації. Будівництво – це матеріальне виробництво інвестування, що утворює середовище народного господарства (відкрита система), де у визначеному місці закріплені основні фонди продуктивного й непродуктивного врегулювання створення, переробки та оновлення спеціалізованого продукту. Тобто будівництво (будівельний комплекс) являє собою організаційно-виробничу систему інвестування народногосподарського комплексу держави.

Значення і роль будівельного продукту визначає участь галузі в розширеному відтворенні основних фондів підприємств народного господарства країни через: удосконалення управлінської структури інвестування; оновлення логістичних процесів; удосконаленні інноваційних елементів розвитку економіки країни, економічних районів, реалізації інвестиційно-інноваційних галузевих програм; створення базової основи для становлення рівнів розвитку суб'єктів господарювання. Таким чином, можна стверджувати, що будівництво – це одна з найбільш високомонополізованої інвестиційних структур народного господарства України.

Будівельна галузь має характерні риси, які вирізняють її серед інших галузей народного господарства та диктують потребу специфічних форм організації й управління елементами – підприємствами. Унікальність будівельного продукту відповідає принципам повторення та унікальності. Кожен будівельний об'єкт за суттю своєю унікальний, оскільки він має свої унікальні стадії створення, індивідуальні вимоги, функціональне призначення, фінансові можливості та структуру. Саме тому інвестування в будівництво – це утворення реального сектору економіки, що відзначається динамічністю, ризикованістю, однак, в економічному сенсі, високою рентабельністю і прибутковістю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові та практичні проблеми, пов'язані з інвестиційними процесами на підприємстві, відображені в роботах Р. Бауэра, В. Беренса, І. О. Бланка, М. Бромвіча, М. Бутко, В. М. Гриньової, А. Т. Завгороднього, В. В. Ковальова, Т. І. Лепейко, М. Мурашко, Д. Норткотта, П. А. Орлова, А. А. Пересади, В. С. Пономаренка, В. П. Савчука, П. М. Хавранека, У. Шарпа, В. Д. Шапіро, О. М. Ястремської та ін. У працях Г. И. Башнянина, В. Беренса, Є. О. Бойка, Л. Дж. Гітмана, М. Джонка, Я. Л. Єлейка, Я. Д. Крупки, Г. А. Маховікової,

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

А. А. Пересади, К. Рейлі, В. П. Рогожина, Д. М. Черваньова та інших розглянуто пріоритетні напрямки підвищення ефективності інвестиційного процесу.

Управління інвестиційною діяльністю підприємств є однією з перманентних проблем різних галузей економіки країни. Зокрема, питанням вкладання коштів (інвестування) присвячені наукові праці та дослідження О. В. Остафіля, Д. Д. Буркальцева, Д. В. Пономаренка та ін.

Проблемою функціонування інвестиційних процесів у будівництві присвячені праці О. А. Бондар, В. І. Стіценко, Ю. О. Зеленкова, Ю. Ю. Назаренко, В. Г. Федоренко тощо.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Однак динамічність сучасного ринку ставить нові проблеми функціонування інвестиційних процесів будівельного сектору, зокрема, це стосується проблем економічної технології реалізації інвестиційних процесів для основних учасників інвестиційного будівельного ринку.

Ціль статті. Головною метою цієї статті є виокремлення сутності функціонування інвестиційного будівельного сектору економіки в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Будівельний комплекс – це комплекс функціональних особливостей – індекс держави економіки інвестування. Проте це не лише індикатор, але й важливий регулятор стійкого розвитку інвестиційної привабливості держави. Саме тому, забезпечення стабільності розвитку будівельної галузі впливає на динаміку інвестиційних процесів усіх галузей народного господарства. Динаміка необхідного розвитку української економіки, на відміну від середньоевропейського рівня економічного розвитку, така значна, що зважаючи на масштаб завдань і потребу виконання їх у стислі терміни, територія нашої країни повинна найближчим часом перетворитися на безперервний будівельний майданчик. Але такий широкомасштабний розвиток будівельної діяльності не буде ефективний, якщо здійснюватиметься на застарілій матеріально-технічній і технологічній основі.

Нині позиція вітчизняних будівельних підприємств на ринку інвестицій характеризує їхню неготовність до ефективного освоєння основних засобів на інноваційній основі, а отже, це визначає неготовність потенційних інвесторів до інвестування в будівельні підприємства через високі ризики, пов'язані з незахищеністю права власності, з великою вірогідністю відмови щодо повернення грошей через неефективне управління. Разом з тим сучасна інвестиційна політика будівельних підприємств має бути інноваційно орієнтованою технологічно та ризикостійкою економічно щодо впровадження інноваційних змін.

В умовах кризового й циклічного падіння технологічно будівельна діяльність істотно обмежує можливості впливу держави на формування інноваційно-інвестиційного портфелю будівельного підприємства, без подальшого інноваційного технічного оснащення та впровадження технологічних нововведень в розвиток суміжних галузей народного господарства загалом. Крім того, у контексті світової тенденції й сучасному векторі руху ринкової економіки після траєкторії «від ринкової економіки – до соціальної ринкової економіки», «від соціальної ринкової економіки – до екосоціальної ринкової економіки» результатом інноваційних удосконалень у будівництві є не лише забезпечення технологічного виробництва, але й удосконалення якості соціально-економічного простору. За даними Держстату в січні – березні 2018 року в економіку України іноземними інвесторами з 76 країн світу вкладено 1151,0 млн дол. США прямих інвестицій (акціонерного капіталу) [5].

Обсяг залучених з початку інвестування прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) в економіку України на 01.04.2018 року становив 32 751 млн дол. США.

Інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. Станом на 01.04.2018 найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до підприємств промисловості – 33,6 % та установ та організацій, що здійснюють оптову та роздрібну торгівлю; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів – 15,6 %.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

До основних країн-інвесторів належать Кіпр – 28,1 %, Нідерланди – 20,6 %, Велика Британія – 6,1 %, Німеччина – 5,5 %, Австрія – 3,4 %, Віргінські Острови (Брит.) – 4,1 %, і Швейцарія – 4,7 %.

Обсяги освоєння капітальних інвестицій підприємств України в січні – березні 2018 року становлять 89,0 млрд грн, що на 37,4 % більше від обсягу капітальних інвестицій за відповідний період 2017 року.

Провідними сферами економічної діяльності за обсягами освоєння капітальних інвестицій у 2017 році залишаються: *промисловість* – 35,9 %, *будівництво* – 11,7 %, *сільське, лісове та рибне господарство* – 12,0 %, *інформація та телекомунікації* – 8,9 %, *оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів* – 8,1 %, *транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність* – 9,2 %, *державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування* – 2,1 %.

Головним джерелом фінансування капітальних інвестицій, як і раніше, залишаються власні кошти підприємств та організацій, за рахунок яких у січні – березні 2018 року освоєно 76,2 % капіталовкладень.

Частка кредитів банків та інших позик у загальних обсягах капіталовкладень становила 8,4 %.

За рахунок державного та місцевих бюджетів освоєно 4,2 % капітальних інвестицій. Частка коштів закордонних інвесторів становила 0,3 % усіх капіталовкладень, частка коштів населення на будівництво житла – 8,2 %. Інші джерела фінансування становлять 2,7 % [5].

Отже, Україна залишається привабливою для інвестицій, водночас вона не стоїть осторонь світових процесів, є достатньо інтегрованою у світове господарство, і порушення макростабільності на зовнішніх ринках має свій відголос в Україні.

У рейтингу Doing Business 2018 Україна піднялась на +4 пункти й посіла 76-у позицію зі 190 країн світу. Найбільший прогрес Україна продемонструвала в таких складових рейтингу: +105 пунктів (за 140-го на 35-е місце) за компонентом «одержання дозволів на будівництво» – завдяки зменшенню пайової участі в Києві з 10 до 2 % та зниженню вартості послуг з технагляду; + 41 пункт по «сплаті податків» за зменшення та уніфікацію ставки ЄСВ.

Також треба зазначити, що в рейтингу агентства Moody's Investors Service Україна покращила свій кредитний рейтинг у міжнародному економічному списку. Він змінився з Саа3 до Саа2, що означає зміна прогнозу зі «стабільного» на «позитивний».

Однак необхідно зауважити регіональний вектор будівельного сектору економіки України, що сформувався в 2016 році (рис. 1), та визначити динаміку перерозподілу інвестиційних ресурсів. Це на сьогодні системно виокремило частку «стартових інвестицій», створених за накопичувальним принципом, що в динамічному ринковому просторі свідчить про утворення особливого виду прибутку – перспективного.

Проектно-технологічна діяльність будівельних підприємств має бути орієнтованою на мобільні модульні технології (ВІМ-процеси), методи змішаного технологічного будівництва, що забезпечують скорочення термінів будівництва, знижують витратну частину, нарощують функціональність та інвестиційну привабливість. В умовах дефіциту інвестиційних ресурсів для реалізації інвестиційно-будівельних завдань, державних спеціалізованих програм і національних проектів держава має покладатися на вітчизняні будівельні компанії. Однак конкурентоспроможність таких підприємств є не завжди інвестиційно-привабливою. Загалом в Україні зберігається стійка тенденція до зростання кількості підрядних конкурсів і підвищення якості їх проведення. Водночас, як свідчить статистика, на умовах підрядних конкурсів розміщується не більше ніж 40 % від загальної кількості замовлень на виконання робіт для державних і муніципальних потреб, оскільки неодмінною складовою в інвестиційно-будівельній сфері стали тіньові та різного роду спекулятивні процеси в галузі.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

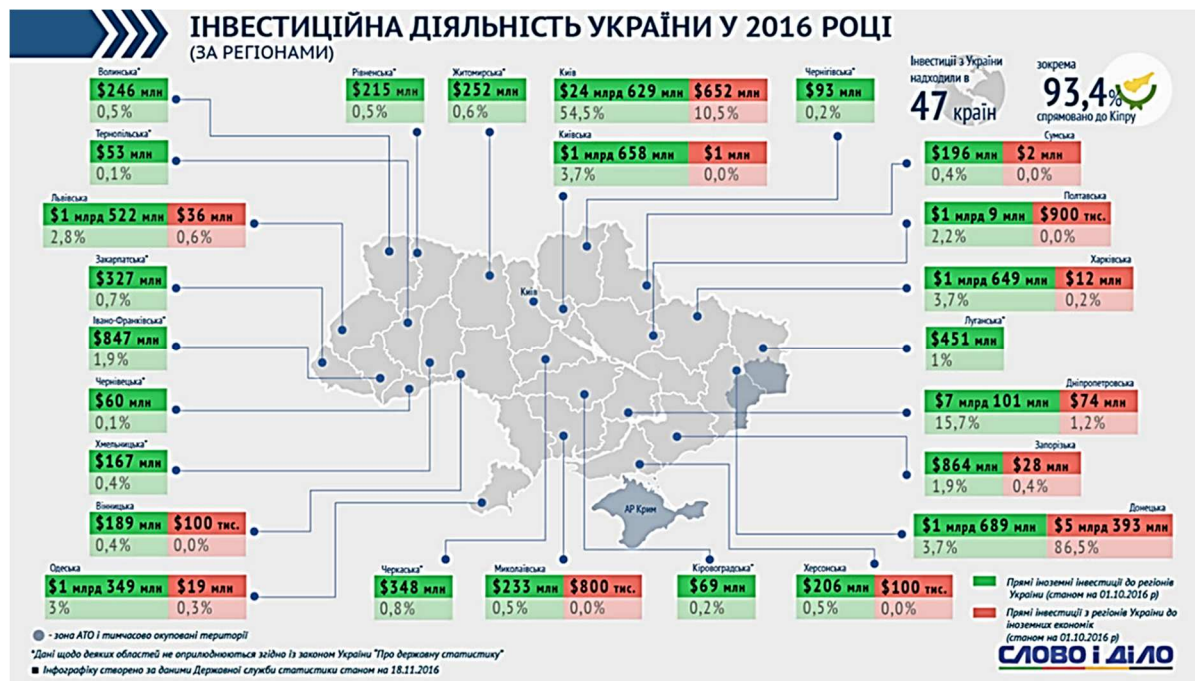

Рис. 1. Регіональний вектор розподілу інвестицій

Джерело: складено авторами на основі [1; 2; 6; 9].

Для визначення ключових питань було проведено ранжування (рис. 2) основних ризиків розвитку інвестиційно-будівельних процесів за ступенем складності вирішення проблем, ризик затягування будівництва об'єкта нерухомості забудовником найпростіше зменшити та нейтралізувати його негативні наслідки для інвестора шляхом включення резервних статей у капітальних бюджетах.

Разом з тим унаслідок затягування забудовниками будівництва об'єктів нерухомості в часі права інвестора як сторони за договором підряду є порушеними, і такими порушеннями йому завдаються фінансові збитки. Зазвичай розмір збитків інвестора в разі затягування строків будівництва дорівнює вартості оренди приміщення, аналогічного інвестованому за своїми параметрами (площа, технічні характеристики, розташування тощо) [7].

Друга, але не менш важлива проблема – це проблема високих ризиків незавершення будівництва об'єкта нерухомості. Виникнення цієї проблеми переважно пов'язане з помилками забудовника, його партнерів та контрагентів в економічних розрахунках реалізації проекту або впливом непередбачуваних зовнішніх для проекту факторів (рейдерські захоплення, корпоративні конфлікти, політичні та економічні фактори).

Проблема проектів із високим ризиком незавершення будівництва є складною, характеризується високим рівнем напруженості у відносинах між інвестором та забудовником, проте за умови правильних дій забудовника цю проблему можна вирішити. Що стосується ризику шахрайства з боку забудовників та пов'язаних з ними компаній, ще в лютому 2006 року правоохоронні органи розкрили найбільшу на будівельному ринку України аферу з боку групи будівельних компаній «Еліта центр», в результаті якої постраждали 1759 громадян (за даними МВС). Шахраї вкрали понад 100 млн дол. США. Ця афера завдала значного удару по будівельній галузі та підірвала довіру приватних інвесторів до забудовників. Саме з цього часу приватні інвестори почали усвідомлювати свою незахищеність та недосконалість українського законодавства, що регулює відносини між забудовниками та приватними інвесторами [7].

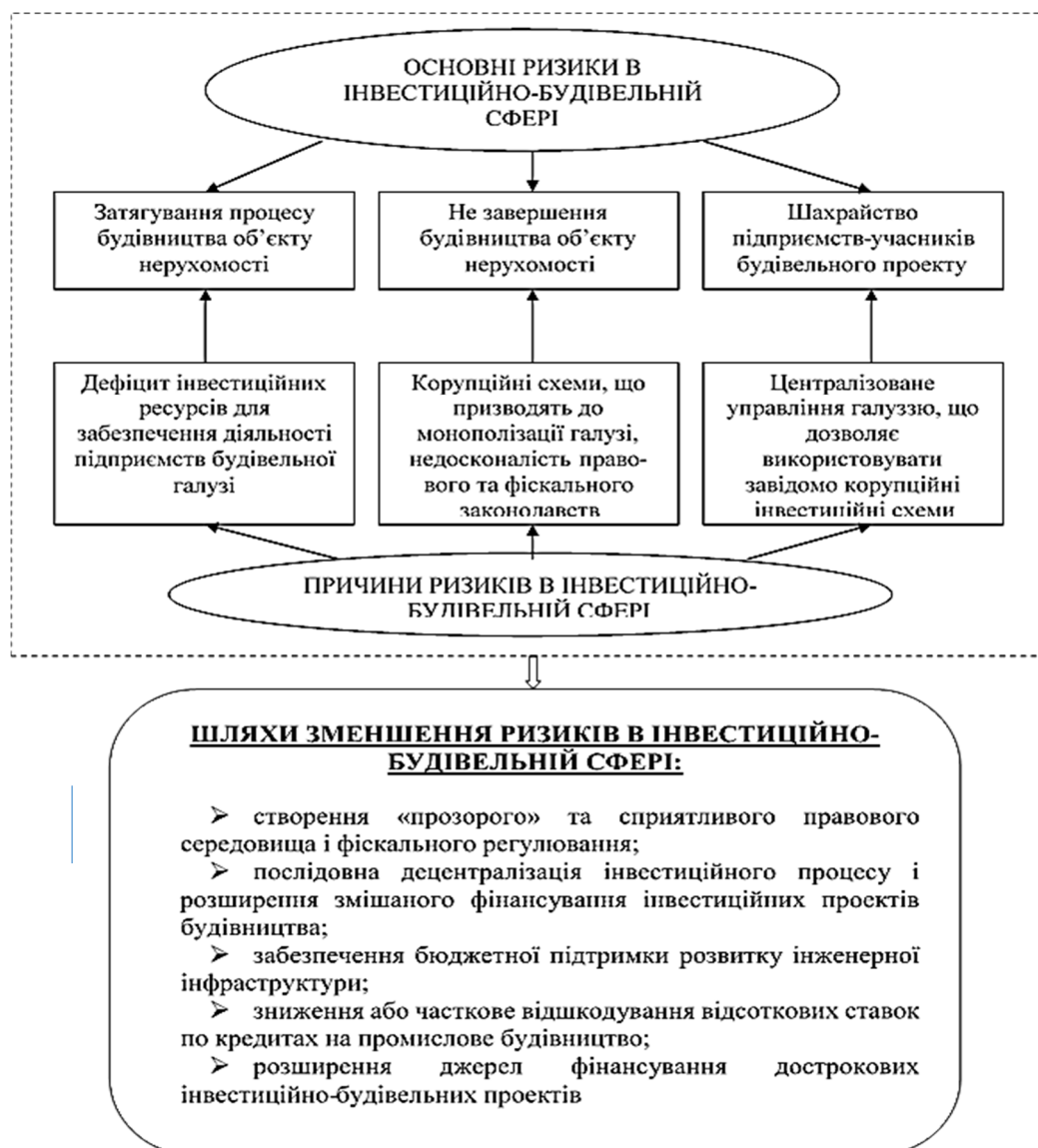

Рис. 2. Причини та шляхи зниження ризиків в інвестиційно-будівельній сфері
Джерело: складено авторами на основі [1; 4; 6; 8].

Проведений аналіз свідчить, що в сучасних умовах активізація будівництва стримується такими чинниками, вирішення яких вимагає державної підтримки: невизначеність пріоритетів інвестиційної політики, зокрема, в зв'язку з вичерпанням терміну дії державних регуляторних програм; криза інвестиційної діяльності, пов'язана зі світовою фінансовою кризою, звуженням джерел фінансування довгострокових інвестиційно-будівельних проєктів у промисловості; зниження технологічного рівня процесу будівництва, повільне здійснення робіт зі створення містобудівного кадастру і зонування територій, у тому числі зонування промислової забудови, відсутність єдиної бази даних про вільні земельні ділянки для промислового будівництва, недоліки у процесі видачі дозволів на будівельне облаштування родовищ у межах угод про розподіл продукції; відсутність комплексної державної програми, яка б передбачала забезпечення бюджетної підтримки розвитку інженерної інфраструктури, заходи щодо розвитку будівельного комплексу, зниження або часткового відшкодування відсоткових ставок по кредитах на промислове будівництво.

Однак системною проблемою сьогодення є нерегульованість технологічно-організаційної діяльності, що знижують ефективність будівельних підприємств, як на внутрішньому так і на зовнішньому ринках. Технологія договірної будівельної політи-

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

ки має прямий зв'язок із прибутковістю будівельного підприємства, що за принципом ланцюгової реакції знижує інвестиційну привабливість підприємства, а отже, його конкурентоспроможність.

Висновки та пропозиції. Обґрунтовано, що основними причинами, що стримують інвестиційні процеси в будівництві та технічне переоснащення будівельної галузі, є ризикованість інвестиційної діяльності, що впливає із технологічно-організаційної неврегульованості та низької адаптивності до сучасних потреб ринку.

У контексті вищезазначених причин інвестиційна політика в будівельній галузі повинна органічним чином поєднувати інструменти державного впливу та дерегуляції з метою створення сприятливого інвестиційного середовища як для вітчизняних, так і для іноземних інвестицій. Найважливіше значення для виходу інвестиційної сфери з кризового стану має збільшення кількості невеликих приватних будівельних фірм та фірм із виробництва окремих видів будівельних матеріалів, виробів і конструкцій. Водночас в умовах дефіциту власних капіталовкладень, необхідних для проведення структурної перебудови економіки, вирішення проблем її інтеграції у світову економіку, важливого значення набуває залучення зовнішніх джерел фінансування, зокрема іноземних інвестицій. У контексті вищезазначеного інвестиційна політика України в середньостроковій перспективі має бути спрямована на стійкий розвиток будівельної галузі як важливої складової інвестиційно-будівельного комплексу на інноваційній основі, забезпечення економічної безпеки країни, формування повноцінного ринку землі, розвиток ринкової інфраструктури, нарощування інвестиційно-будівельного потенціалу, застосування узгоджених із нормами ДБН механізмів захисту національного будівельного ринку, створення умов для повноцінного розвитку інвестиційно-будівельних процесів в Україні. Перспективним напрямом інвестиційної політики є застосування дієвих стимулів підвищення економічної та екологічної ефективності будівельної індустрії, впровадження прогресивних енергозберігаючих та інноваційних технологій в інвестиційно-будівельних процесах, спрямованих на економію ресурсів та їхнє збереження. У контексті вищезазначеного інвестиційна політика України в середньостроковій перспективі має бути спрямована на стійкий розвиток будівельної галузі на інноваційній основі, забезпечення економічної безпеки країни, формування повноцінного ринку землі, розвиток ринкової інфраструктури, нарощування інвестиційно-будівельного потенціалу та створення сприятливого інвестиційного середовища для трансферу сучасних технологій, застосування узгоджених із нормами ДБН механізмів захисту національного будівельного ринку, створення дієвих стимулів для поступального розвитку інноваційно-інвестиційних процесів у будівельній галузі України шляхом першочергової реалізації проектів з реконструкції, модернізації та технічного переоснащення виробничих потужностей та інфраструктурних об'єктів на інноваційній та екологічній основі.

Список використаних джерел

1. Биба В. В., Гаташ В. С. Стан та перспективи розвитку будівельної галузі України. *Зб. наукових праць (галузеве машинобудування, будівництво)*. Полтава: ПолтНТУ, 2013. Вип. 4 (39). Т. 2. С. 3–9.
2. Войнаренко М. П., Осауленко О. Г., Скоробагата Л. В., Шевчук В. О. Економічний потенціал підприємства: обліково-статистичний та інформаційно-технологічний контексти: монографія / за наук. ред. чл.-кор. НАН України О. Г. Осауленка. Київ: Держкомстат України, 2010. 282 с.
3. Гальчинський А. С., Геєць В. М., Кінах А. К., Семиноженко В. П. Інноваційна стратегія українських реформ. Київ: Знання України, 2002. 326 с.
4. Гусаков В. М., Федоренко В. Г. Стан підприємництва та напрями його подальшого розвитку на основі науково-технічного прогресу в будівельному комплексі України. *Про приватизацію: Державний інформаційний бюлетень*. 2017. № 1. [б.с.].
5. Інвестиційна діяльність в Україні. URL: <https://mfa.gov.ua/ua/article/open/id/6349>.
6. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / за ред. д-ра екон. наук., проф. Л. І. Федулової. Київ: Основа, 2005. 522 с.

ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АУДИТ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

7. Класифікація проблем інвесторів / Асоціація допомоги постраждалим інвесторам. URL: <http://investhelp.com.ua/ru/content/klasif%D1%96kats%D1%96ya-problem-%D1%96nvestor%D1%96v>.

8. Колодій Ю. С. Основні напрямки сприяння розвитку промислового будівництва у моделі індикативного управління будівельною галуззю. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.14. С. 300-305.

9. Микитюк П. П. Аналіз інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2009. 304 с.

References

1. Byba, V. V., Hatash, V. S. (2013). Stan ta perspektyvy rozvytku budivelnoi haluzi Ukrainy [Status and prospects of the construction industry in Ukraine]. *Zb. naukovykh prats (haluzeve mashynobuduvannia, budivnytstvo) – Collection of scientific works (branch mechanical engineering, construction)*, 2 (4 (39)), 3–9 [in Ukrainian].

2. Voinarenko, M. P., Osaulenko, O. H. (Ed.), Skorobahata, L. V., Shevchuk, V. O. (2010). *Ekonomichnyi potentsial pidpriemstva: oblikovo-statystychnyi ta informatsiino-tekhnologichnyi konteksty [Economic potential of the enterprise: accounting-statistical and informational-technological contexts]*. Kyiv: Derzhkomstat Ukrainy [in Ukrainian].

3. Halchynskyyi, A. S., Heiets, V. M., Kinakh, A. K., Semynozhenko, V. P. (2002). *Innovatsiina stratehiia ukrainskykh reform [Innovative strategy of Ukrainian reforms]*. Kyiv: Znannia Ukrainy [in Ukrainian].

4. Husakov, V. M., Fedorenko, V. H. (2017). Stan pidpriemnytstva ta napriamy yoho podalshoho rozvytku na osnovi naukovo-tekhnichnoho prohresu v budivelnomu kompleksi Ukrainy [The state of entrepreneurship and directions of its further development on the basis of scientific and technological progress in the construction complex of Ukraine]. *Pro pryvatyzatsiiu: Derzhavnyi informatsiinyi biuleten – About privatization: State newsletter*, 1 [in Ukrainian].

5. *Investytsiina diialnist v Ukraini [Investment activity in Ukraine]*. Retrieved from <https://mfa.gov.ua/ua/article/open/id/6349>.

6. Fedulova, L. I. (Ed.) (2005). *Innovatsiinyi rozvytok ekonomiky: model, systema upravlinnia, derzhavna polityka [Innovative economic development: model, management system, state policy]*. Kyiv: Osnova [in Ukrainian].

7. Klyasifikatsiia problem investoriv [Classification of investor problems]. <http://investhelp.com.ua>. Retrieved from <http://investhelp.com.ua/ru/content/klasif%D1%96kats%D1%96ya-problem-%D1%96nvestor%D1%96v>.

8. Kolodii, Yu. S. (2010). Osnovni napriamky spriannia rozvytku promysloвого budivnytstva u modeli indykativnoho upravlinnia budivelnoiu haluzziu [The main directions of promotion of industrial construction in the model indicative management of the construction industry]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy – Scientific herald of NLTU of Ukraine*, 20.14, 300-305 [in Ukrainian].

9. Mykytiuk, P. P. (2009). *Analiz investytsiino-innovatsiinoi diialnosti pidpriemstv [Analysis of investment and innovation activity of enterprises]*. Ternopil: TNEU [in Ukrainian].

Мурашко Микола Іванович – кандидат економічних наук, доцент, директор, Чернігівський інститут МАУП (вул. Промислова, 17, м. Чернігів, 14000, Україна).

Мурашко Николай Иванович – кандидат економічних наук, доцент, директор, Чернігівський інститут МАУП (ул. Промышленная, 17, г. Чернигов, 14000, Украина).

Мурашко Mykola – PhD in Economics, Associate Professor, Director, Chernihiv Institute of MAMP (17 Promyslova Str., 14000 Chernihiv, Ukraine).

E-mail: asocmag076@gmail.com

Сотніков Дмитро Анатолійович – здобувач кафедри менеджменту в будівництві, Київський національний університет будівництва і архітектури (просп. Повітрофлотський, 31, м. Київ, 03037, Україна).

Сотников Дмитрий Анатольевич – соискатель кафедри менеджмента в строительстве, Киевский национальный университет строительства и архитектуры (просп. Воздухофлотский, 31, г. Киев, 03037, Украина).

Sotnikov Dmytro – candidate, building management department, Kyiv National University of Building and Architecture (31 Vozdukhoflotskyi Av., 03037 Kyiv, Ukraine).

E-mail: 0973220569@ukr.net